

Fehér falon, fekete pont

Írta: Fialovszky Magdolna

2010. október 17. vasárnap, 16:45 - Módosítás: 2010. december 10. péntek, 01:11

„Fehér falon, fekete pont”

A "Sorsfordító találkozások" vendége: Lakatos Klára.

Nem kényelemben nőttem fel, én tudom mi az, hogy munka, tudom mi az, hogy kitartás, és azt is tudom emellett, hogy mi a megaláztatás...

Ezt nem a falumban éltem meg, nem Tyukod községben, nem az iskolában, mert engem nem közösítettek ki, nekem szerencsém volt. Teljesen külön éltünk a falu szélén ugyan, egy hét tagú cigány család. Nagypám és nagyanyám perfekt beszéltek cigányul. Mi cerhár és csurár törzsből származunk. A megélhetésünk pontosan olyan volt mint a faluban mindenki másnak, tehát kapáltunk, állatokat gondoztunk, állatokat neveltünk, és ebből éltünk.

Már gyermekkorban tudtam, hogy mi az uborkát szedni, megfogalmazva szabolcsiasan, hogy málét törni. Én ebben nőttem fel, azt láttam, hogy az én nagyszüleim, az édesanyám, a nagybátyám, aki egyébként példaképem is. Mindig azt láttam, hogy tanu, hogy a könyvek ott vannak a polcon, éjjel nappal a könyveket bújja.

Tehát én ebben nőttem fel. Közben azt is láttam, hogy a másik oldalról az édesanyám, a nagyszüleim rengeteget dolgoztak, vályogvetésből is élt a nagymamám. Tehát mondhatom, hogy a falu parasztházainak az oldalán ott van az én nagymamám keze nyoma a mai napig.

A szegénység, meg az erkölcs, meg a becsület. Az én nagymamám olyan volt, mint a flamenco. Feszés. Soha nem engedte, sem ő, sem az édesanyám, hogy én ne menjek iskolába. Soha nem is támogatták ezt. Ha kellett, akkor hajnalban keltek, a nagy hófúvásban is a nagymamám alagutat ásott, hogy fel tudjunk menni az iskolába.

14 éves voltam, amikor Budapestre kerültem. Először Nyíregyházára vettek fel zeneiskolába, de a családnak nem volt annyi pénze, hogy tudjanak támogatni, így maradt az élelmiszerkereskedelmi, s idejöttem Pestre, kollégista voltam.

A nagy szabadságból a városba. Azért mondom a szabadságot, mert a mai napig előttem vannak az évszakok, ahogy ott éltem meg a mezőn...Úgy képzeld el, hogy egy falu szélén vagy egy ház, akkor érzed a telet, érzed a nyarat, s ez gyönyörű. A mai napig, ha valami bánt, ha valami fáj akkor mindig azokra a kapaszkodókra gondolok vissza s az ad erőt a mai napig.

A falumban is tudták hogy én cigány vagyok, de becsülték, szerették a szüleimet, a nagyszüleimet. Státuszhelyünk volt, minket nem bántottak. S akkor jövök a szépségből, egy nagyvárosba egy személytelen világba, ahol az első a külsőm lesz. Bizony-bizony sokszor kaptam meg hogy büdös cigány...

Tudod, ez úgy van, hogy ami nem öl meg, az megerősít. Kollégista koromtól nagyon sok érzelmi csalódást kaptam. És akkor érett meg bennem, hogy én tenni akarok a romáért. Igenis én meg alkarom mutatni, hogy van út. A példámmal is, meg nagyon sok gyereknek szeretnék segíteni, hogy milyen irányba meg hogyan. Ezért is kezdtem el képezni magam, a Pécsi egyetemre mentem, szándékosan művelődésszervezői szakra.

Mert a táboroktól kezdve a klubokig ez érdekelt mindig is. És pontosan tudtam, hogy a gyerekeket és a szülőket is csak egy kötetlenebb kulturális világban lehet formálni.

Soha nem voltam átlagos ember. Bejártam egy utat. Nem mondhatom, hogy nem volt lehetőségem, nem tudtam kapcsolatot teremteni a külső világgal. Hiszen 12 évig helyi képviselőként tevékenykedtem, oktatási bizottsági tagként. Nagyon sok mindent csináltam. Persze ez tűnik fel a környezetemnek is. Mit történik? Nem azt mondják, hogy itt van egy ember, aki másként gondolkodó, hanem azt mondják, hogy itt van egy cigány, aki mindig kirívó módon viselkedik. Még akkor is ha tudják, hogy igazam van.

Hogy nem értékrend a tanulás? Miért is lenne. Hiszen generációról generációra vissza van a cigányság fejlesztve a perifériára. Ez megéri, gazdaságilag megéri a társadalomnak, minden egyes európai társadalomnak.

Képzeld el: van egy gyereked, nem adsz meg neki mindent, de számon kéred? Hogy miért nem tudod a szorzótáblát, miért nem tudsz írni, miért nem tudsz olvasni?! Hányszor ültél le mellé, s utána kéred számon. Hogy foglalkozol a gyerekeiddel? Mert mi romák a gyermekei vagyunk ennek az országnak, de nem a mostoha gyermekei szeretnénk lenni. Európának sem.

Tapasztaltam, hogy a társadalom miféle visszahatásokat tud az embernek adni, akkor is, ha mindent elkövet, hogy megfeleljen az elvárásoknak. Mégis koppantanak egyet a fejedre, hogy tudd hol a helyed. Most vagyok ebben a helyzetben 42 évesen, amikor nagyon inog... Mert eddig volt tartásom, eddig tudtam kapaszkodni a múltamba, a nagymamámba, a nagypapámba, a nyelvembe. Egy csomó olyan dolog segített, ami azt mondta, hogy harcolj. Most ott tartok, hogy nem akarok harcolni...

Egyszer dühömben azt mondtam: én ebből az országból egyszer elmegyek! Az első tudod mi volt? De, mielőtt elmegyek, hazamegyek Szabolcsba, fogok egy földdarabot és viszem magammal...

A Lakatos Klára művelődésszervező, pedagógussal készült műsort az alábbi hivatkozásra kattintva tekinthetik meg:

http://www.echotv.hu/videotar.html?mm_id=118&v_id=5008